

TEKSTEN

HOMO FUGIT VELUT UMBRA

O come t'inganni
se pensi che gl'anni
non hann'da finire,
bisogna morire.

E'un sogno la vita
che par si gradita,
è breve il gioire,
bisogna morire.
Non val medicina,
non giova la China,
non si può guarire,
bisogna morire.

Non vaglion sberate,
minarie, bravate
che caglia l'ardire,
bisogna morire.
Dottrina che giova,
parola non trova
che plachi l'ardire,
bisogna morire.

Non si trova modo
di scogliere 'sto nodo,
non val il fuggire,
bisogna morire.
Commun'è il statuto,
non vale l'astuto
'sto colpo schermire,
bisogna morire.

Si more cantando,
si more sonando
la Cetra, o Sampogna,
morire bisogna.
Si more danzando,
bevendo, mangiando;
con quella carogna
morire bisogna.

Je vergist je ten zeerste
als je denkt dat de jaren
nooit zullen eindigen.
We moeten sterven.

Het leven is een droom
het lijkt zo aangenaam,
kort is het genot
we moeten sterven.
Er is geen medicijn tegen
kinine helpt ook niet,
we kunnen niet genezen,
we moeten sterven.

Jammerkreten hebben geen zin,
of dreigementen, of stoerheid,
laat de hoogmoed zich koest houden,
we moeten sterven.
Waar dient geleerdheid voor,
ze kan geen woord vinden
om durf tot bedaren te brengen,
we moeten sterven.

Op geen enkele wijze
kan deze knoop losgemaakt worden,
vluchten kan niet,
we moeten sterven.
Het geldt voor iedereen,
ook de slimmerik kan
deze slag niet ontwijken.
we moeten sterven.

De wrede Dood
is iedereen ontrouw,
ze beschaamt iedereen,
sterven moeten wij.
En toch, oh waanzin,
oh grote bezetenheid,
het lijkt wel een leugen,
sterven moeten wij.

La Morte crudele
a tutti è infedele,
ogn'uno svergogna,
morire bisogna.
E' pur ò pazzia
o gran frenesia,
par dirsi menzogna,
morire bisogna.

I Giovani, i Putti
e gl' Huomini tutti
s'hann'a incenerire,
bisogna morire.
I sani, gl'infermi,
i bravi, gl'inermi,
tutt'hann'a finire
bisogna morire.
E quando che meno
ti pensi, nel seno
ti vien a finire,
bisogna morire.
Se tu non vi pensi
hai persi li sensi,
sei morto e puoi dire:
bisogna morire.

IL TEMPO DI UNA VITA

Il tempo di una vita
È fragile si sà.
Quando sarà finita
Che cosa resterà?
Fors'una luce ardente,
O forse il buio errante?
La morte, ohimè, uccide,
Il tempo tutto frange.
Oggi si ride,
E poi diman si piange.

La strada è giunta al fine
Comprendo la tua età.
Vedo il bianco crine,
La tua caducità.
Giammai pensi al passato
O ad un futur non nato.
La morte, ohimè, produce
L'error ch'il cor t'ingombra.
Oggi siam luce,
E poi diman siam l'ombra.

Zingend en wel gaan wij dood,
wijn we citer of doedelzak spelen,
gaan wij dood,
we moeten sterven.
Dansend en wel gaan wij dood,
wijn we met dat kreng
eten en drinken,
sterven moeten wij.

De jongeren, de kinderen
en alle mensen,
tot as zullen ze vergaan,
we moeten sterven.
De gezonden, de zieken,
de moedigen, de weerlozen,
allemaal zullen ze eindigen,
we moeten sterven.
En als je het 't minst verwacht
stopt de adem
in je borst,
we moeten sterven.
Als je er niet aan denkt
val je bewusteloos,
dood ben je en dan kun je zeggen:
we moeten sterven.

De tijd van een leven
Is broos, zoals bekend.
Wat blijft er over
Wanneer het voorbij is?
Wellicht een brandend licht,
Of misschien de dwaling van de duisternis?
De dood, wee mij, brengt om,
De tijd breekt alles.
Vandaag lacht men,
En morgen huilt men.

De weg is bij het eindpunt aangekomen
En dat geldt ook voor je leeftijd.
Ik zie je witte kruin,
Je vergankelijkheid.
Nooit denk je aan het verleden
Of aan een nog niet geboren toekomst.
De dood, wee mij, produceert
Het afgrijzen dat je hart bezwaart.
Vandaag zijn we licht,
En morgen zijn we een schim.

Dovrai tener tesori
 Se nudo morirai ?
 O ricercar onori,
 Che presto lascerai ?
 Perché cercar la speme
 Se giungi l'ore estreme ?
 La Morte, ohimè, si pasce
 Su vanità del core.
 Oggi si nasce,
 E poi diman si more.

Moet je schatten bewaren
 Als je naakt zult sterven?
 Of moet je onderscheidingen vergaren
 Als je die alras achter je zult laten?
 Waarom hoop koesteren
 Als je je laatste uur bereikt?
 De dood, wee mij, voedt zich
 Met de ijdelheid van het hart.
 Vandaag wordt men geboren
 En morgen sterft men.

ROSA DEL CIEL – IO NON DIRO

Orfeo

Rosa del ciel, gemme del giorno,
 e degna prole di lui che l'universo affrena,
 sol, ch'il tutto circonda e 'l tutto miri,
 da gli stellanti giri,
 dimmi: vedesti mai
 alcun di me più fortunato amante?
 Fu ben felice il giorno,
 mio ben, che pria ti vidi,
 e più felice l'ora
 che per te sospirai,
 perch'al mio sospirar tu sospirasti:
 felicissimo il punto
 che la candida mano
 pegno di pura fede a me porgesti!
 Se tanti cori avessi quant'occhi
 ha il ciel sereno e quante chiome
 sogliono i colli aver l'aprile e 'l maggio,
 colmi si farien tutti e traboccanti
 di quel piacere ch'oggi mi fa contento.

Orpheus

Roos van de hemel, leven der aarde en
 waardige telg van hem die het heelal bestiert,
 Zon, die alles omstraalt en alles beziet
 vanuit de sterrensfere,
 zeg me, heb je ooit een minnaar gezien
 die vrolijker en gezegender was dan ik?
 zo gelukkig was de dag,
 mijn liefste, dat ik je voor het eerst zag,
 en nog gelukkiger het uur
 dat ik naar je smachtte,
 omdat jij op mijn zuchten zuchtte;
 het gelukkigst het moment
 waarop je mij als pand van zuivere trouw
 je blanke hand reikte.
 Had ik net zoveel harten als de eeuwige
 hemel ogen telt en deze lieflijke heuvels
 bladeren hebben in de groene mei,
 dan zouden ze alle overstelpt zijn
 van die vreugde die me vandaag zo blij
 maakt.

Eurydice

Io non dirò qual sia
 nel tuo gioire, Orfeo, la gioia mia,
 che non ho meco il core,
 ma teco stassi in compagnia d'Amore;
 chiedilo dunque a lui s'intender brami
 quanto lieta i' gioisca e quanto t'ami.

Eurydice

Ik kan niet zeggen, Orpheus, hoezeer
 ik mij verheug over jouw geluk,
 want ik heb mijn hart niet meer bij me:
 het is bij jou in gezelschap van Amor;
 vraag het dus aan hem als je wilt weten
 hoezeer ik me verheug en van je houd.

MIO BEN*Eurydice*

Mio ben, teco il tormento
più dolce troverei
che con altri il contento.
Ogni dolcezza è sol dove tu sei,
e per me amor aduna
nel girar de' tuoi sguardi ogni fortuna.

VI RICORDA O BOSCHI OMBROSI*Orfeo*

Vi ricorda, o boschi ombrosi,
de' miei lunghi aspri tormenti,
quando i sassi a' miei lamenti
rispondean, fatti pietosi?

Dite, allor non vi sembrai
più d'ogni altro sconsolato?
Or fortuna ha stil cangiato
ed ha volti in festa i guai

Vissi già mesto e dolente,
or gioisco e quegli affanni
che sofferti ho per tant'anni
fan più caro il ben presente.

Sol per te, bella Euridice,
benedico il mio tormento,
dopo 'l duol vie più contento,
dopo il mal vie più felice.

AHI CASO ACERBO – IN UN FIORITO PRATO*Messagiera*

Ahi caso acerbo, ahi fato empio e crudele,
Ahi stelle ingiuriose, ahi Cielo avaro.

Pastore

Qual suon dolente il lieto di perturba?

Messagiera

Lassa, dunque debb'io,
Mentre Orfeo con sue note il ciel consola,
Con le parole mie passargli il core?

Eurydice

Mijn liefste, bij jou zal ik een smart
Vinden die zoeter is
Dan het genot dat ik bij een ander vind.
Elke zoetheid is enkel daar waar jij bent,
En voor mij verbindt de liefde
Elk geluk met het wenden van je blik.

Orpheus

Schaduwrijke bossen, herinneren jullie je
mijn lange, bittere kwellingen nog,
toen de stenen vol deernis
mijn weeklagen beantwoordden?

Zeg me, leek ik u toen niet
wanhopig als geen ander?
Nu heeft Fortuna het tij gekeerd
en mijn smart in vreugde veranderd.

Vol treurnis en droefheid was mijn leven,
nu ben ik verheugd, en de kwellingen
die ik zovele jaren moest dulden, maken
mijn huidig geluk des te kostbaarder.

Om jou alleen, mooie Eurydice,
prijs ik mijn ellende:
na droefenis is men des te blijer,
na tegenspoed des te gelukkiger.

Boodschapper

O gruwelijk onheil, o meedogenloos,
wreed noodlot, o onbillijke sterren, o
hebzuchtige hemel!

Herder

Welke droeve klank verstoort deze blijde dag?

Boodschapper

Wee mij! Moet ik dan, terwijl Orpheus
met zijn klanken de hemel bekoort,
zijn hart met mijn woorden doorboren?

Ninfa

Questa è Silvia gentile,
Dolcissima compagna
De la bella Euridice:
ò quanto è in vista
Dolorosa: hor che fia?
Deh sommi Dei,
Non torcete da noi benigno il guardo.

Messagiera

Pastor, lasciate il canto,
Ch'ogni nostra allegrezza in doglia è volta.

Orfeo

Donde vieni? ove vai?
Ninfa che porti?

Messagiera

A te ne vengo Orfeo,
Messaggiera infelice
Di caso più infelice e più funesto.
La tua bella Euridice...

Orfeo

Ohimè che odo?

Messagiera

La tua diletta sposa è morta

Orfeo

Ohimè.

Messagiera

In un fiorito prato
Con l'altre sue compagne
Giva cogliendo fiori
Per farne una ghirlanda a le sue chiome,
Quand'angue insidioso,
Ch'era fra l'erbe ascoso,
Le punse un piè con velenoso dente.
Ed ecco immantinente
Scolorirsi il bel viso e nei suoi lumi
Sparir que'lampi,
ond'ella al sol fea scorno.
Allor noi tutte sbigottite e meste
Le fummo intorno, richiamar tentando
Gli spirti in lei smarriti
Con l'onda fresca e con pssenti carmi,
Ma nulla valse, ah! lassa,
Ch'ella i languidi lumi alquanto aprendo,

Nymf

Dit is de nobele Silvia,
de liefste gezellin
van de mooie Eurydice;
o, wat ziet zij er bedroefd uit;
wat is er gebeurd?
Ach, machtige goden,
wendt uw welwillend oog niet van ons af.

Boodschapper

Herders, staakt uw gezang, want al onze
vreugde is in smart verkeerdt.

Orpheus

Waar kom je vandaan? Waar ga je heen?
Nimf, wat is je tijding?

Boodschapper

Ik kom naar jou, Orpheus,
ik, de ongelukkige bode van een nog
ongelukkiger en noodlottiger onheil.
Jouw mooie Eurydice...

Orpheus

Wee mij, wat hoor ik?

Boodschapper:

Je geliefde bruid is dood.

Orpheus

Wee mij!

Boodschapper

In een bloeiende weide
liep ze met haar vriendinnen
bloemen te plukken om een krans te
maken voor in haar lokken,
toen een verraderlijke slang,
die zich schuil hield in het gras,
haar met zijn giftige tand in de voet beet.
En terstond verbleekte
haar mooie gezicht en in haar ogen
doofden die lichtjes,
waarmee ze de zon beschaamde.
Onthutst en bedroefd omringden wij haar
en trachtten haar geweken geesten
weer tot leven te wekken
met koel water en bezwerende spreuken;
Maar - wee haar! - niets baatte,
heel even sloeg ze haar kwijnende ogen

E te chiamando, Orfeo,
Dopo fra grave sospiro,
Spiro fra queste braccia ; ed io rimasi
Piena il cor di pietade e di spavento.

TU SEI MORTA

Orfeo

Tu se' morta, mia vita, ed io respiro?
tu se' da me partita
per mai più non tornare, ed io rimango?
No, che se i versi alcuna cosa ponno
n'andrò sicuro a' più profondi abissi,
e intenerito il cor del re de l'ombre
meco trarrotti a riveder le stelle.
O se ciò negherammi empio destino
rimarrò teco in compagnia di morte,
a dio, terra; a dio, cielo; e sole, a dio.

MA IO, CHE IN QUESTA LINGA

Messagiera

Ma io, che in questa lingua
Ho portato il coltello
Ch'ha svenata ad Orfeo l'anima amante,
Odiosa ai pastori et alle ninfe,
Odiosa a me stessa, ove m'ascondo ?
Nottola infausta, il sole
Fuggiro sempre e in solitario speco
Menero vita al mio dolor conforme.

POSSENTE SPIRTO

Orfeo

Possente spirto e formidabil nume,
senza cui far passaggio a l'altra riva
alma da corpo sciolta in van presume,
non viv'io no, che poi di vita è priva
mia cara sposa, il cor non è più meco,
e senza cor com'esser può ch'io viva?

A lei volt'ho il cammin per l'aër cieco,
a l'inferno non già, ch'ovunque stassi
tanta bellezza il paradiso ha seco.

open en riep jou, Orpheus;
toen zuchtte ze diep en stierf in mijn
armen; en ik bleef achter,
het hart van deernis en schrik vervuld.

Orpheus

Jij bent dood, mijn leven, en ik adem nog?
Jij bent van mij heengegaan om nimmer
weer te keren, en ik blijf hier?
Nee, want als mijn verzen iets vermogen,
zal ik onbevreesd naar de diepste
afgrond gaan, en na het hart van de
schimmenvorst vermurwd te hebben,
neem ik je mee om de sterren weer te zien;
of, als het wrede lot me dit ontzegt,
zal ik met jou bij de doden blijven.
Vaarwel aarde, vaarwel hemel, en zon,
vaarwel.

Boodschapper

Maar ik, wier tong de dolk droeg die de
verliefde ziel van Orpheus doorstak,
gehaat als ik word door herders en nimfen,
gehaat door mezelf, waar verberg ik mij?
Als een onheilbrengend nachtdier zal ik
voorgoed de zon ontvluchten en in een
verlaten spelonk het leven lijden dat
strookt met mijn verdriet.

Orpheus

Machtige geest en geduchte god, zonder wie
de van het lichaam bevrijde ziel tevergeefs
hoopt op de andere oever te geraken...
Ik leef niet, nee, want nu mijn beminde
bruid beroofd is van het leven, heb ik
geen hart meer, en hoe zou ik kunnen
leven zonder hart?

Naar haar voert mijn weg door deze
duisternis, en niet naar de hel, want
overal waar zo'n schoonheid toeft, is het
paradijs.

ORFEO, TU DORMI?

Eurydice

Orfeo tu dormi?
E ne gl'abissi oscuri lasci Euridice,
e l'amor suo ti scordi?
Così a la lira il dolce canto accordi,
e dal regno infernal trarmi non curi?

Se desti pietà
Ne' tronchi e ne' sassi,
Volgendo anco i passi
Nel regno del pianto,
Là pur il tuo canto
Pietà troverà.

QUAL HONOR

Orfeo

Qual honor di te fia degno,
mia cetra onnipotente,
s'hai nel tartareo regno
piegar potuto ogn'indurata mente?

Luogo avrai fra le più belle
immagini celesti
ond'al tuo suon le stelle
danzeranno co' giri or tardi or presti.

Io, per te felice a pieno,
vedrò l'amato volto,
e nel candido seno
de la mia donna oggi sarò raccolto.

Ma mentre io canto, ohimè chi m'assicura
ch'ella mi segua?

Ohimè, chi mi nasconde
de l'amate pupille il dolce lume?
Forse d'invidia punte le deità d'Averno
perch'io non sia qua giù felice a pieno
mi tolgono il mirarvi,
luci beate e liete,
che sol col guardo altrui bear potete?

Eurydice

Orpheus, slaap je?
Laat je Eurydice achter in het diepe
duister? En vergeet je haar liefde?
Stem je zo je zoete zang met je lier zonder
te denken aan haar bevrijding uit de hel?

Als je toch mededogen wekt
In stammen en stenen,
Dan zal, zodra je je in het rijk
Der tranen begeeft,
Ook daar je gezang
Medelijden vinden.

Orpheus

Welk eerbetoon kan jou waardig zijn,
mijn almachtige lier,
nu je ook het meest verstokte hart
in het helse rijk wist te vermurwen?

Je zult een plaats krijgen
tussen de mooiste hemellichamen,
en op jouw klanken zullen de sterren
in het rond dansen, nu eens traag dan
weer snel.

Ik, die door jou volmaakt gelukkig ben,
zal het beminde gelaat aanschouwen
en aan de blanke boezem van mijn vrouw
zal ik vandaag nog rusten.

Maar ach, wie verzekert mij dat ze me volgt
terwijl ik zing?

Wee mij! Wie houdt het zoete licht van
haar beminde ogen voor mij verborgen?
Gedreven door afgunst, opdat ik hier niet
volmaakt gelukkig zal zijn, beletten de
goden van de Avernus mij wellicht jullie te
aanschouwen, gezegende, vrolijke ogen,
die anderen met één enkele blik gelukkig
kunnen maken?

Ma che temi, mio core?
 Ciò che vieta Pluton, comanda Amore;
 a nume più possente,
 che vince uomini e dèi,
 ben ubbidir dovrei.

Ma che odo, ohimè lasso?
 S'arman forse a' miei danni
 con tal furor le Furie innamorate
 per rapirmi il mio bene, ed io 'l consento?

O dolcissimi lumi, io pur vi veggio,
 io pur... ma qual eclissi, ohimè, v'oscura?

Spiriti

Rott'hai la legge, e se' di grazia indegno.

Eurydice

Ahi, vista troppo dolce e troppo amara!
 Così per troppo amor dunque mi perdi?
 Ed io, misera, perdo il poter più godere
 e di luce e di vita, e perdo insieme
 te d'ogni ben mio più caro, o mio
 consorte.

Uno spirito

Torna a l'ombre di morte,
 Infelice Euridice,
 Ne più sperar di riveder le Stelle,
 Ch'ormai fia sordo a' prieghi tuoi
 l'Inferno.

Orfeo

Dove te'n vai, mia vita? ecco, io ti seguo,
 Ma chi me 'l nega, ohime: sogno o
 vaneggio?
 Qual occulto poter da questi orrori,
 Da questi amati orrori
 Mal mio grado mi tragge e mi conduce
 A l'odiosa luce?

Maar wat vrees je, mijn hart?
 Wat Pluto verbiedt, beveelt Amor.
 En aan deze oppermachtige god,
 die zowel mensen als goden bestiert,
 zou ik moeten gehoorzamen.

Maar wat hoor ik? Wee mij! Zijn het soms
 de verliefde Furies die zich met zo'n razernij
 tegen mij keren om mij van mijn liefste te
 beroven? En laat ik dat toe?

O allerliefste ogen, nu zie ik jullie dan toch...
 Maar wat is die plotse duisternis die jullie
 omhult?

Geesten

Je hebt de wet geschonden en verdient
 geen genade.

Eurydice

O, al te zoete en bittere aanblik: moet je
 mij door te veel liefde zo verliezen?
 En ik, arme, verlies de mogelijkheid ooit
 nog te genieten van licht en leven, en
 verlies ook jou, mijn dierbaarste schat, o
 mijn gemaal.

Geest

Keer terug naar het schimmenrijk,
 ongelukkige Eurydice,
 en hoop niet de sterren ooit nog weer te zien,
 want voortaan zal de hel doof zijn voor je
 smeken.

Orpheus

Waar ga je heen, mijn leven? Zie, ik volg je,
 Maar ach, wie weerhoudt me? Droom ik,
 ijl ik?
 Welke duistere macht in dit gruwel-oord
 rukt me tegen mijn wil weg
 van deze geliefde gruwelen en voert me
 naar het gehate licht?

DORMITE, O PUPILLE

Dormite o pupille,
fra taciti orrori.
Né deste v'aprite
se voi non sentite
che giunga a svegliarvi
il nume de' cori.

Sognate o pensieri
il ben per cui moro.
Godrò pur felice
già ch'altro non lice,
tra l'ombre del sonno
il sole che adoro.

Riposa alma mia
tranquilla e festante.
Non sia chi ti desti
sol gioie t'appresti,
già fatto pietoso
il nume lattante.

Slaap, oh ogen,
Tussen gezwegen verschrikkingen.
En open jullie niet te snel
Totdat jullie niet horen
Dat hij jullie komt wekken,
De hartenkoning.

Droom, oh gedachten,
Het goede waarvoor ik sterf.
Ik zal toch blij genieten,
Gezien meer mij niet is toegestaan,
Van de zon die ik aanbid,
Tussen de donkerte van de slaap.

Rust mijn ziel,
Kalm en feestelijk.
Moge wie je wekt
Je enkel vreugde bezorgen
Want hij heeft al medelijden gekregen,
De goddelijke zuigeling.

IL COMBATTIMENTO DI TANCREDI E CLORIANDA

Testo

Tancredi, che Clorinda un uomo stima
vuol nel'armi provarla al paragone.
Va girando colei l'alpestre cima
verso altra porta, ove d'entrar dispone
Segue egli impetuoso; onde, assai prima
che giunga, in guisa avvien ch d'armi
suone,
Ch'ella si volge, e grida:

Clorinda

O tu, che porte, correndo sì?

Testo

Rispose:

Tancredi

E guerra, e morte.

Clorinda

Guerra e morte avrai.

Testo

Disse.

Verteller

Tancredi, die denkt dat Clorinda een man
is,
wil met haar de degens kruisen.
Zij loopt intussen om de bergtop heen
op zoek naar een andere toegangspoort.
Hij volgt haar onstuimig, zodat nog vóór hij
haar inhaalt, het gekletter van zijn wapens
haar om doet kijken, waarbij zij roept:

Clorinda

Wat breng je me, jij die zo toesnelt?

Verteller

Zijn antwoord klinkt:

Tancredi

Strijd en dood.

Clorinda

Strijd en dood kunt ge krijgen.

Verteller

Sprak ze.

Clorinda

Io non rifiuto dàrlati, se la cerchi:
- e ferma attende.

Testo

Non vuol Tancredi ch'ebbe a piè veduto
il suo nemico usar cavallo, e scende.
E impugna l'una e l'altro il ferro acuto,
ed aguzza l'orgoglio, e l'ire accende;
e vansi incontro a passi tardi e lenti
quai duo tori gelosi e d'ira ardenti.

Notte, che nel profondo oscuro seno
chiudesti e ne l'oblio fatto si grande,
degno d'un chiaro sol, degno d'un pieno
teatro, opre sarian si memorande,
piacciati ch'io ne l'tragga, e'n bel sereno
a le future età lo spieghi e mande.
Viva la fama loro; et tra lor gloria
splenda del fosco tuo l'alta memoria.

Non schivar, non parar, non pur ritarsi
voglion costor, nè qui destrezza ha parte.
Non danno i colpi or finti, or pieni or scarsi;
toglie l'ombra e 'l furor l'uso de l'arte

Odi le spade orribilmente urtarsi a mezzo
il ferro; il piè d'orma non parte; sempre è il
piè fermo, e la man sempre in moto;
nè scende taglio in van, nè punta a vòto.

L'onta irrita lo sdegno a la vendetta,
e la vendetta poi l'onta rinnova;
onde sempre al ferir, sempre a la fretta
stimol nuovo s'aggiunge e piaga nova.
D'or in or più si mesce, e più ristretta
si fa la pugna: e spada oprar non giova;
dansi con pomi, e, infelloniti e crudi,
cozzan con gli elmi insieme e con gli' scudi.

Clorinda

Ik aarzel niet u die te geven, als gij ze zoekt-
en onversaagd wacht ze hem op.

Verteller

Tancredi, die zijn vijand te voet ziet,
wil geen paard gebruiken en stijgt af.
En elk grijpt naar zijn vlijmscherp wapen
en voelt de trots en gramschap groeien in
zijn hart. Nu lopen zij op elkaar af, met
trage en behoedzame stappen als twee
jaloerse stieren die briesen van toorn.

O nacht, gij die een zo machtig gebeuren in
uw diepe duisternis verborgen hebt en aan
de vergetelheid hebt overgeleverd, terwijl
deze roemrijke strijd juist het volle zonlicht
en talrijk publiek zou verdienen,
O nacht, sta toe dat ik die heldendaden naar
het helder daglicht breng voor toekomstige
generaties, en ze nader beschrijf.
Nog lang moet hun verhaal leven en de
roem ervan zal uw rampzalige duisternis
overstralen.

Zij ontwijken elkaar niet, zoeken geen
dekking, zetten geen stap terug; om
behendigheit alléén gaat het allang niet
meer; geen schijnbewegingen, met nu eens
felle houwen, dan weer slappe: duisternis
en toorn ondermijnen de kunst van 't
duelleren.

Hoor die degens, hoor ze afgrijselijk op
elkaar kletteren midden tegen het staal;
en geen voet wijkt van zijn plaats: stevig
blijft ieders voet staan, maar hun hand
is voortdurend bezig; en geen stoot slaat
vergeefs toe, noch mist z'n doel.

Beschaming voert toorn tot wraaklust;
en de wraakt wekt opnieuw beschaming;
zodat steeds tot harder treffen en sneller
een hernieuwde prikkel ontstaat en weer
een wond. Van uur tot uur strijdt men
dichter op elkaar, en feller, zodat het
gebruik van zwaarden zinloos wordt;
zij slaan met de heften, grimmig en wreed,
botsen op elkaars helmen en schilden.

Tre volte il cavalier la donna stringe
 con le robuste braccia; ed altrettante poi
 da quei nodi tenaci ella si scinge,
 nodi di fier nemico, e non d'amante.
 Tornano al ferro, e l'uno e l'altro il tinge
 di molto sangue: e stanco ed anelante
 e questi e quegli al fin pur si ritira,
 e dopo lungo faticar respira.

L'un l'altro guarda, e del suo corpo e sangue
 su 'l pomo de la spada appoggia il peso.
 Già de l'ultima stella il raggio langue
 al primo albor ch'è in oriente acceso.
 Vede Tancredi in maggior copia il sangue
 del suo nemico, e s'è non tanto offeso.
 Ne gode e superbisce. Oh nostra folle
 mente, ch'ogn' aura di fortuna estolle!

Misero, di che godi? Oh quanto mesti
 fiano i trionfi, ed infelici il vanto!
 Gli occhi tuoi pagheran (se in vita resti)
 di quel sangue ogni stilla un mar di pianto.
 Così tacendo e rimirando, questi
 sanguinosi guerrier cessaro alquanto.
 Ruppe il silenzio al fin Tancredi e disse,
 perchè il suo nome a lui l'altro scoprisse:

Tancredi

Nostra sventura è ben che qui s'impieghi
 tanto valor, dove silenzio il copra.
 Ma, poi che sorte rea vien che ci neghi
 e lode e testimon degni del'opra,
 pregoti (se fra l'arme han loco i preghi)
 che 'l tuo nome e 'l stato a me tu scopra,
 acciò ch'io sappia, o vinto o vincitore,
 chi la mia morte o la mia vita onore.

Testo

Rispose de la feroce:

Drie keer omklemt de ridder de vrouw
 met zijn stevige armen en telkens weer
 maakt zij zich los uit die vaste klem: de
 omarming van een felle vijand, niet van
 een geliefde. Toch grijpen ze weer het
 zwaard, nogmaals en nogmaals en over
 en weer druipen die van veel bloed: en
 doodop, en hijgend blijft hij stilstaan en
 ook zij om na lange inspanning even op
 adem te komen.

Zij kijken elkaar aan en hun toch bijna
 leeggebloed lichaam leunt zwaar op de
 greep van hun zwaard. Nu verbleekt
 zelfs de laatste ster in het oosten waar de
 dageraad aanbreekt. Tancredi ziet het
 groter bloed-verlies van de vijand en hoe
 hijzelf minder gewond is. Dat verheugt
 hem en maakt hem trots. Ach, hoe dwaas
 is onze geest om op hol te slaan bij de
 geringste meevaller!

Onzalige, waar verheug je je over? O, hoe
 treurig zal de zege zijn en hoe vreugdeloos
 de trots! Je ogen zullen - als je blijft leven
 - voor elke druppel van haar bloed een zee
 van tranen storten. Zwijgend, de ogen op
 elkaar gericht, staan de verbeten vijanden
 nu tegenover elkaar. Tenslotte verbreekt
 Tancredi de stilte en zegt (teneinde haar
 naam te vernemen):

Tancredi

Ellendig is het voor ons dat de grote moed
 die we tonen in onbekendheid en stilte
 is gehuld. Maar nu het harde lot ons
 gaat treffen dat er geen erkenning noch
 getuigenis van onze strijd zal zijn, verzoek
 ik u (als daar in onze blinde strijd nog
 plaats voor is) uw naam en rang aan
 mij te zeggen, zodat ik - overwonnen of
 overwinnaar - zal beseffen aan wie de eer
 toekomt van mijn dood of van mijn leven.

Verteller

Zij antwoordde, onverbiddelijk:

Clorinda

Indarno chiedi quel c'ho
per uso di non far palese.
Ma chiunque io mi sia, tu inanzi vedi
un di quei due che la gran torre accese.

Testo

Arse di sdegno a quel parlar Tancredi e:

Tancredi

In mal punto il dicesti;
il tuo dire e 'l tacer di par m'alletta,
barbaro discortese, a la vendetta.

Testo

Torna l'ira ne'cori, e li trasporta,
benché deboli, in guerra, a fera pugna!
U'l'arte in bando, u'gì la forza è morta,
ove, in vece d'entrambi, il furor pugna!

Oh che sanguigna e spaziosa porta
fa l'una e l'altra spada, ovunque giugna,
ne l'arme e ne le carni! e se la vita
non esce, sdegno tienla al petto unita.

Mà ecco omai l'ora fatale è giunta,
che 'l viver di Clorinda al suo fin deve.
Spinge egli il ferro nel bel sen di punta,
che vi s'immerge, e 'l sangue avido beve;
e la veste, che d'or vago trapunta
le mammelle stringea tenere e leve,
l'empie d'un caldo fiume. Ella già sente
morirsi, e 'l piè lemanca egro e languente.

Segue egli la vittoria, e la trafitta
vergine minacciando incalza e preme.
Elle, mentre cadea, la voce afflitta
movendo, disse le parole estreme;
parole ch'a lei nuovo un spirto ditta,
spirto di fè, di carità, di speme;
virtù ch'or Dio le infonde, e se rubella
in vita fu, la vuole in morte ancella.

Clorinda

Vergeefs vraagt gij
wat ik nimmer bekend wil maken.
Maar wie ik ook ben, gij ziet hier voor u
één van de twee mensen die de
vestingstoren in brand staken.

Verteller

Toen ontstak Tancredi in woede om dit
antwoord:

Tancredi

Kwalijke woorden op een kwalijk moment:
onhebbelijke schoft, zowel je spreken als je
verzwijgen prikkelen mij tot wraakneming.

Verteller

Weer breekt de razernij los in hun harten
en stort hen, hoewel verzwakt, in de
hitte van de strijd; ach, verbannen is de
krijgskunst en dood elk machtsvertoon, in
plaats daarvan vecht nu verbeter, blinde
drift.

O, wat een bloedige gapende scheur maakt
het ene zwaard en het andere, overal waar
hun het harnas en hun lichaam raakt!
Dat het leven nu niet wijkt, komt door de
gramschap in het hart geklemd.

Maar zie, het fatale uur is aangebroken
dat Clorinda's leven tot een eind moet
komen. Hij stoot de stalen punt in haar
mooie borst zo diep dat die gulzig van
haar bloed kan drinken; en haar met
goud gestikt gewaad, dat luchtig over haar
tere boezem lag raakt nu doordrenkt van
een warme stroom. Zij voelt hoe ze gaat
stervan; ze wankelt op haar voeten, zwak
en onzeker.

Maar hij wil verder zegevieren, en op de
gewonde vrouw koelt hij zijn woede met
drift en bedreiging. Zij probeert, terwijl
ze al valt, met gebroken stem haar laatste
woorden uit te spreken: woorden haar
ingeblazen door een nieuw besef, van geest
van geloof, hoop en liefde: 't is God die
haar nu deze krachten schenkt, en van een
weerspanning in 't leven maakt hij nu in
haar doodsuur een trouwe volgelinge.

Clorinda

Amico, hai vinto, io ti perdon...
perdona tu ancora, al corpo no, che nulla
pave, a l'alma sì; deh! per lei prega, e dona
battesmo a me ch'ogni mia colpa lave.

Testo

In queste voci languide risuona
un non so che di flebile e soave
ch'al cor gli scende, ed ogni sdegno
ammorza, e gli occhi a lagrimar gli invoglia
e sforza.

Poco quindi lontan nel sen del monte
scaturia mormorando un picciol rio.
egli v'accorse, e l'elmo empié nel fonte,
e tornò mesto al grande ufficio e pio.
Tremar senti la man, mentre la fronte
non conosciuta ancor, sciolse e scoprio.
La vide, la conobbe; e restò senza
e voce e moto. Ahi vista! ahi conoscenza!

No morì già; chè sue virtuti accolse
tutte in quel punto, e in guardia al cor le mise,
e premendo il suo affanno, a dar si volse
vita con l'acqua a chi col ferro uccise.

Mentre egli il suon de' sacri detti sciolse,
colei di gioia trasmutossi, e rise;
e in atto di morir lieta e vivace,
dir pareva:

Clorinda

S'apre il ciel;
io vado in pace.

Clorinda

Vriend, ge hebt gewonnen: ik vergeef het
u... vergeef ook mij; vergiffenis, niet voor
mijn lichaam dat niets meer vreest, maar
wel voor mijn ziel: ach, bid daarvoor en
geef mij de doop die mij van al mijn zonden
schoon kan wassen!

Verteller

In die gestamelde woorden klinkt
een niet te zeggen weemoed zo ontroerend
dat zijn hart geraakt wordt en plots alle
toorn verdwijnt en onbedwingbaar de
tranen in zijn ogen wellen.

Niet ver van daar, in een plooi van de berg
was de oorsprong van een klaterend
beekje. Hij snelde erheen, vulde zijn
helm bij de bron, en keerde diepbedroefd
terug naar zijn vrome plicht. Zijn handen
trillen als van de - nog onbekende - vijand
hij de helm afneemt en het voorhoofd
ontbloot: hij kijkt, ziet haar, herkent haar;
sprakeloos staat hij en als versteend.
Ach, wat een jammerlijk zien, wat een
vreselijk herkennen!

Hij zou bezwaken zijn als hij niet al zijn
krachten gebundeld had op dat moment
om zijn hart te ondersteunen; en zijn
ontsteltenis bedwingend tracht hij nu
weer met water het leven te geven aan
wie hij met het staal de dood had bezorgd.

En ziet, terwijl hij nu de genadewoorden
stamelt verandert haar uitdrukking: een
glimlach van vervoering! Zo schijnt zij in
haar stervensuur toch blij en stralend te
zeggen:

Clorinda

De hemel gaat voor mij open;
ik sterf in vrede.